

WYDARZENIA

Niecodzienne spotkanie

Siła instytucji zależy od ludzi w niej pracujących, a jej dorobek – od ich inicjatywy i zaangażowania. Dlatego z okazji jubileuszu półwiecza CMM upominki wręczono nie tylko obecnym, ale także dawnym pracownikom naszego Muzeum. 26 stycznia do Spichlerzy na Ołowiance przybyli nasi koledzy, którzy przebywają na emeryturze bądź rencie lub pracują w innych instytucjach albo prowadzą własne firmy – aby usłyszeć słowa podziękowania i otrzymać pamiątkowe medale 50-lecia CMM i wydaną z okazji jubileuszu książkę. Na zaproszenie dyrekcji CMM odpowiedziało ok. 50 osób, część z nich odwiedziła swoje dawne miejsce pracy pierwszy raz po wielu latach. Snuciu miłych wspomnień sprzyjał sfinansowany z funduszu socjalnego poczęstunek.

Dawni pracownicy na spotkaniu w CMM. Fot. Bernadeta Galus

PODSUMOWANIA

Rok 2011

Ubiegły rok upływał pod znakiem przygotowania do otwarcia Ośrodka Kultury Morskiej – projektu inwestycyjnego dofinansowanego największymi środkami w Europie w ramach Mechanizmu Finansowego EOG. Jednak pomimo zaangażowania znacznych sił i środków w zakończenie tego projektu, praca CMM przebiegała zwykłym torem, o czym możemy się przekonać, czytając sprawozdanie z działalności naszej instytucji. Udostępnionych zostało 17 wystaw czasowych, z których najważniejsze to 9. ekspozycja z cyklu „Polscy artyści o morzu”, zatytułowana „Ignacy Klukowski – marynista” oraz prezentująca dorobek CMM w zakresie archeologii podwodnej i konserwacji zabytków wystawa pt. „Zanurz się i poznaj tajemnice wraków z Bałtyku”. Frekwencja publiczności w cyklicznych imprezach, takich jak Noc Muzeów, Europejski Dzień Morza czy Bałtycki Festiwal Nauki świadczy, że zaproponowane przez nas w ubiegłym roku programy uznane zostały za atrakcyjne. W lekcjach muzealnych wzięło udział aż 401 grup dzieci i młodzieży (w roku poprzednim przeprowadzono 227 lekcji). Nic więc dziwnego, że liczba zwiedzających po raz pierwszy od kilku lat wyniosła ponad ćwierć miliona, a niemal wszystkie nasze oddziały zanotowały wzrost frekwencji, przy czym najbardziej znaczący, o prawie 20 procent – statek-muzeum „Sołdek”, i to pomimo kilkutygodniowego przebywania w stoczni, a tym samym wyłączenia ze zwiedzania.

WYSTAWY

Podróże w czasie i przestrzeni

W Spichlerzach na Ołowiance prezentowana jest ekspozycja „Podróże w czasie i przestrzeni”, na którą złożyły się prace osób niepełnosprawnych wyróżnione w ogólnopolskim konkursie „Człowiek–Ziemia–Kosmos”. Jest to ósma już wystawa powstała we współpracy z Fundacją „Sprawni Inaczej” – i jak zwykle zaskakująca oryginalnym spojrzeniem na świat biorących w niej udział artystów. „Ludzie tak stoją, patrzą w Kosmos, sprawdzają wszystko” – stwierdza w tytule swojej pracy Artur Limberger, a potwierdzają to m.in. prezentujący wnętrze nowoczesnego obserwatorium astronomicznego Józef Jankowski i Tadeusz Sterna, którego wyrzeźbiona postać Jana Heweliusza, patrona konkursu, zapatrzona jest w niebo. Pilny obserwator Kosmosu zobaczy może odległe miasto, tak jak je widzi Grzegorz Gongolewski, a może skomplikowane relacje gwiazd, jak na rysunku Janusza Wróbla „Kosmos wielowymiarowy”, lub wylaniający się z płataniny linii nieziemski pejzaż z pracy Wiktora Skiby. Artyści proponują też podróże ziemskie, dalekie – do tajemniczych „Kolosów z Wysp Wielkanocnych” (cykl rzeźb Sławomira Granata) i całkiem bliskie, samochodem, tramwajem lub statkiem po Gdańsku (płaskorzeźba Michała Bożyszkowskiego „Transport w mieście Gdańsku”). Wystawa czynna będzie do 18 marca, później zostanie przeniesiona do naszego Oddziału – Muzeum Rybołówstwa w Helu.

Motywy marynistyczne na porcelanie i fajansie

Ekspozycja porcelany i fajansu z kolekcji CMM doczekała się nowej edycji. Zwiedzający wystawę stałą w Spichlerzach na Ołowiance podziwiać mogą misternie wykonane osiemnasto- i dziewiętnastowieczne wyroby porcelanowe pochodzące z takich wytwórni, jak Miśnia czy Sevres, dekorowane widokami egzotycznych portów i miast portowych – rzeczywistych, jak też wymagowanych – a także scenami żeglugi i wizerunkami statków. Pośród nich znalazły się też dwa przedstawiające widoki z Gdańska: Długi Targ i Targ Węglowy. Obok precjozów z porcelany na ekspozycji znalazły się też wyroby angielskich manufaktur fajansu, którymi ludzie zawodowo związani z morzem – armatorzy, kapitanowie, marynarze – chętnie dekorowali swoje domy. Są to dzbany do piwa, wazy do ponczu i talerze ozdabiane wizerunkami sławnych jednostek, widokami portów i wierszami opiewającymi trudny los marynarza, smutek rozstania z bliskimi lub sławiącymi przyjaźń, lojalność i inne cnoty. Najcenniejszym zabytkiem jest tu niewątpliwie unikatowa waza do ponczu z wizerunkiem gdańskiego statku „Blenheim” wykonana w Liverpoolu w 1797 roku.

Kanał Elbląski w fotografii

Rok temu rozporządzeniem Prezydenta RP uznany został za pomnik historii. Stanowi unikatowe dzieło myśli hydrotechnicznej – nie tylko jest najdłuższym kanałem żeglownym w Polsce, ale także systemem pięciu pochylni łączy akweny, których różnica poziomów wynosi prawie 100 metrów. Pomyślany jako droga transportu zboża i drewna z Pojezierza Ostródzkiego i Hławskiego do Elbląga, już w latach 30. ubiegłego wieku służył wyłącznie do celów turystycznych. Niecodzienna atrakcja, jaką jest podróżowanie statkiem po szynach, co roku przyciąga ponad 50 tysięcy turystów – a dzięki fotograficznej wystawie „Barwy Kanału. Impresje z Kanału Ostródzko-Elbląskiego” może ich być znacznie więcej. Takie było zresztą zamierzenie zleceńodawcy projektu – Związku Gmin Kanału Ostródzko-Elbląskiego i Pojezierza Hławskiego. Autor fotografii, Wojciech

„Koykos” Kozicz, pochodzący z Ostródy absolwent fotografii łódzkiej PWSFTviT, przez dwa lata odbywał wyprawy szlakiem Kanału, poszukując niecodziennych ujęć wielokrotnie fotografowanych pejzaży i obiektów technicznych – i odkrywając nowe tematy. Efekty jego pracy oglądać można od 19 stycznia do 26 lutego w Muzeum Wisły w Tczewie.

OŚRODEK KULTURY MORSKIEJ

Aranżacja wystaw stałych

W styczniu w OKM rozpoczęto montaż wystaw stałych: „Łodzie ludów świata” i „Ludzie – statki – porty”. Z hangarów przy Muzeum Wisły w Tczewie i z magazynów w Spichlerzach na Ołowiance przywieziono przechowywane tam na czas budowy nowego gmachu egzotyczne łodzie, a te o większych gabarytach znalazły się we wnętrzu tak, jak je opuściły – przez okno, przy pomocy dźwigu i zmobilizowanej męskiej części załogi CMM, pod troskliwym okiem koordynującego prace Mirosława Bruckiego i odpowiadającego za stan zabytków Krzysztofa Zamościńskiego. Dostarczone zostały także pierwsze elementy interaktywnej wystawy, którą przygotowuje Dział Edukacji, m.in. batyskaf, łódź żaglowa i rękaw ewakuacyjny z platformy wiertniczej – wszystko oczywiście w wersji przeznaczonej do edukacji przez zabawę. Całość prac związanych z umieszczaniem eksponatów w nowym budynku przygotował pod względem operacyjnym i nadzorował Tomasz Burczyk, kierownik administracyjno-techniczny OKM. Otwarcie najnowszego Oddziału wraz z ekspozycjami stałymi planowane jest na drugą połowę kwietnia.

Lódź rybacka ahima z Ghany w drodze na wystawę w OKM. Fot. Paweł Józwiak

Sampan z Bangladeszu już w sali ekspozycyjnej. Fot. Bernadeta Galus

EDUKACJA

Program dla rodzin

Kolejne spotkanie z cieszącego się nieustannie dużym zainteresowaniem cyklu Program dla rodzin odbyło się 8 stycznia, a zatytułowane zostało „Tajemnice Muzeum”. Owych tajemnic dostarczyły kolekcje prezentowane na ekspozycji

stałej w Spichlerzach na Ołowiance. Przybyłe rodziny wspólnie rozwiązywały przygotowane przez Dział Edukacji zadania, dowiadując się, co przewożono na pokładach dawnych statków i okrętów, w jaki sposób podróżowano po Wiśle i jakie miary stosowane były w dawnym Gdańsku. Nasi goście wcielili się także w postaci pasażerów słynnego transatlantyka „Batory” oraz w tropicielel motywów i symboli w sztuce marynistycznej.

TOWARZYSTWO PRZYJACIOŁ CMM

Eksponaty w darze

Dzięki szczodrości Towarzystwa Przyjaciół CMM do zbiorów Muzeum trafiły dwa nowe eksponaty. Kolekcja Działu Historii Budownictwa Okrętowego wzbogaciła się o model rosyjskiego krążownika „Novik”, zbudowanego w gdańskiej Stoczni Schichaua w 1900 roku, uczestniczącego w wojnie rosyjsko-japońskiej bohatera walk o Port Artur i bitwy na Morzu Żółtym w 1904 roku. W skład załogi okrętu wchodził oficerowie polskiego pochodzenia, wśród nich późniejszy wiceadmirał i szef Kierownictwa Marynarki Wojennej (1922-1925) Kazimierz Porębski, służący na „Noviku” jako oficer torpedowy, a od 1903 roku jako starszy oficer. Słynna była jego niesubordynacja wobec decyzji kapitana okrętu o wycofaniu się z próby przejścia z Port Artur do Władywostoku – w rezultacie „Novik” przerwał blokadę okrętów japońskich i jako jedyny z eskadry podjął rejs w kierunku wyznaczonego portu. Model jest już ekspozycyjny na wystawie stałej w Spichlerzach na Ołowiance, w jednej gablocie z modelem rosyjskiego pancernika „Retvizan” z tej samej epoki. Autorem obu modeli jest zdobywca laurów na światowych mistrzostwach modelarskich Yauheni Kaliada z Białorusi.

Drugi dar przeznaczony jest do zbiorów Działu Sztuki Marynistycznej. To obraz Kazimierza Śramkiewicza „Port Północny XII” z 1974 roku, akryl na płótnie o wymiarach 80 na 130 cm. Autor, absolwent Wydziału Architektury Politechniki Lwowskiej i Wydziału Sztuk Pięknych UMK w Toruniu (dyplom 1947), był długoletnim wykładowcą, a następnie profesorem gdańskiej PWSSP. Malował pejzaże, martwe natury, kompozycje figuralne, których stylizyka zmierzała w kierunku geometryzacji i uproszczenia form. Wiele jego pejzaży miało za temat porty Gdyni i Gdańska, artysta uczestniczył m.in. w plenerach malarskich dokumentujących budowę Portu Północnego w Gdańsku. Podarowany przez TP CMM obraz jest jednym z cyklu powstałych wówczas prac i stanowi – ze względu na bardzo rzadki w marynistycznej twórczości tego artysty motyw postaci człowieka zajętego pracą – ciekawe uzupełnienie zespołu obrazów, które znalazły się już wcześniej w zbiorach CMM. W tegorocznym sezonie letnim twórczość Kazimierza Śramkiewicza prezentowana będzie na kolejnej wystawie z cyklu „Polscy artyści o morzu”.

ZAPROSZENIE

Wernisaż w Muzeum Wisły

28 lutego o godzinie 15.00 zapraszamy na wernisaż nowej wystawy stałej w Oddziale CMM – Muzeum Wisły w Tczewie, zatytułowanej „Wisła w dziejach Polski (do 1772 r.)”. Zasadniczą część tej ekspozycji prezentuje spław wiślany i jego złoty wiek, statki rzeczne i ich załogi, porty, ku którym spław był kierowany, ważniejsze miasta nadwiślańskie i topografię rzeki. Kanwą tej części wystawy jest jedno z najważniejszych źródeł pisanych dokumentujących spław towarów Wisłą do Gdańska u schyłku XVI w., jakim jest poemat Sebastiana Fabiana Klonowica pt. *Flis...*, wydany w 1595 r. Autorem scenariusza jest dr Jerzy Litwin, oprawę plastyczną przygotował Rafał Dętkoś, a prace nad realizacją wystawy koordynuje Jadwiga Klim.